

KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI MINTAFELADATOK**

**A 2024. JANUÁR 1-TŐL
BEVEZETÉSRE KERÜLŐ
VIZSGAKÖVETELMÉNYEK SZERINT**

MINTAFELADATOK:

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az állam működése, közigazgatás, önkormányzatok témakörhöz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

„A törvényhozó és a végrehajtó hatalom »elválasztása« ma lényegében a hatáskörök megosztását jelenti a Parlament és a Kormány között, amelyek azonban politikailag összefonódtak. A parlamenti többséget alkotó pártok alakítanak Kormányt, a Parlament zömmel a Kormány törvényjavaslatait szavazza meg. A »jog«, amely folyamatosan keletkezik, az élet minden területét a választáson győztes pártok politikai programjának megfelelően újra- és újraszabályozhatja.” (Részlet a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatból)

B)

„Ilyen körülmények között a bírói hatalom sajátossága az, hogy a másik két, »politikai« jellegű hatalmi ággal szemben állandó és semleges.” (Részlet a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatból)

Magyarázza meg az A) forrás alapján, mi lehet az oka annak, hogy a végrehajtó hatalom és a törvényhozó hatalom elválasztása mellett ennek a két hatalmi ágnak a politikai összefonódása is érvényesül! Válaszát az alábbi szöveg kiegészítésével fogalmazza meg! (Elemenként 0,5 pont)

Nem ellentétes a a) által elsőként megfogalmazott eszmével a hatalommegosztás mai, „modernnek” tekintett felfogása, ha a parlament és a kormány között van egyfajta politikai együttműködés. A b) ugyanis rendszerint a c) d) szavazza meg, a e) tagjai pedig legtöbbször egyben a f) hatalom tagjai, mint országgyűlési képviselők.

g) Határozza meg, melyik kormányformára jellemző ez az állapot? (1 pont)

.....

Magyarázza meg, mit jelentenek a B) forrásban említett kifejezések a bírói hatalmi ágra vonatkozóan! (Elemenként 1 pont)

h) „állandó”:

.....
.....

i) „semleges”:

.....
.....

6 pont	
--------	--

2. A feladat az állam működése, közigazgatás, önkormányzatok témakörhöz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei segítségével!

A)

„Csütörtöki hatállyal kinevezte Ruszin-Szendi Romulusz vezérőrnagyot a Magyar Honvédség parancsnokává Áder János köztársasági elnök. A Magyar Közlöny legfrissebb számában megjelent határozat szerint Ruszin-Szendi Romulusz kinevezése 2021. június 3-ától 2026. május 31-éig szól.” *(MTI hír 2021.06.03.)*

B)

„I. Minden ember szabadnak és jogokban egyenlőnek születik és marad; a társadalmi különbségek csakis a közösség szempontjából való hasznosságon alapulnak.

IV. A szabadság annyit jelent, hogy mindent szabad, ami másnak nem árt. Az egyes ember természetes jogainak gyakorlása tehát más korlátokba nem ütközhetik, mint azokba, amelyek a társadalom többi tagjai számára ugyane jogok élvezetét biztosítják; s e korlátokat a törvény határozhatja meg.” *(Részlet Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatából)*

C)

A szüffrazsett mozgalom tagjai Angliában a 19. század végén

(A tábla szövege: „szavazatot a nőknek”)

D)

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtetett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen Jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek közé a jogok közé tartozik a jog az Élethez és a Szabadsághoz, valamint a jog a Boldogságra való törekvésre. Ezeknek a jogoknak a biztosítására az Emberek Kormányzatokat létesítenek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik. Ha bármikor, bármely Kormányforma alkalmatlanná válik e célok megvalósítására, a nép Joga, hogy az ilyen kormányzatot megváltoztassa vagy eltörölje, és új Kormányzatot létesítsen, olyan elvekre alapítva és hatalmát olyan módon szervezve, amely jobban védi Biztonságát, és jobban elősegíti Boldogulását.” *(Részlet az Egyesült Államok Függetlenségi nyilatkozatából)*

E)

„Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképzetlensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.” *(Gyermekjogi egyezmény, az ENSZ 1989. évi 44/25 határozata, részlet)*

F)

„[...] világosan látjuk, s ebben mindenki egyetért, hogy a legszegényebb sorsú embereken sürgősen és alkalmas módon segíteni kell, mert az emberiség nagy része méltánytalanul szomorú és nyomorult viszonyok között tengődik. Miután ugyanis az iparosok korábbi szervezeteit a múlt században eltörölték, s helyettük más védelemről nem gondoskodtak, az újabb állami intézmények és törvények pedig levetették a korábbi vallásos szellemet, lassanként odáig jutottunk, hogy korunk a munkásokat magára hagyta és védtelenül kiszolgáltatotta a munkaadók embertelenségének és korlátlan nyereségvágyának.” (Részlet XIII. Leó pápa *Rerum Novarum* kezdetű körleveléből)

G)

„XXI. cikk

(1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

(2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

(3) Elhelyezés céljából tilos Magyarország területére szennyező hulladékot behozni.”

(Részlet Magyarország Alaptörvényéből.)

a) Társítsa a forrásokat az alapvető szabadságjogok három generációjához! Egy forrást egy helyre írjon! Egy forrás kimarad. (Elemenként 0,5 pont)

	Betűjel	Betűjel
Első generációs jog		
Második generációs jog		
Harmadik generációs jog		

b) Adja meg annak a két forrásnak a betűjelét, amelyek alapjogi kérdések mellett a népszuverenitás gyakorlásához is kapcsolódnak! (Elemenként 0,5 pont)

.....

c) Magyarázza meg, hogyan kapcsolódik a jogharmonizáció fogalma az E jelű forráshoz! (1 pont)

.....

d) Mutassa be, hogyan változott az állam szerepéről alkotott felfogás az első és második generációs jogok biztosítása kapcsán! Egészítse ki a hiányos mondatot! (Elemenként 0,5 pont)

Az első generációs jogok esetében az állam

..... ,

míg a második generációs jogok esetében az állam

.....

6 pont	
--------	--

3. A feladat az állam működése, közigazgatás, önkormányzatok témakörhöz kapcsolódik.

Az alábbi jogforrás részletek elolvasása alapján határozza meg, milyen jogforrásról van szó! A megadottak közül válasszon! Két jogforrás kimarad. (Elemenként 1-1 pont)

Jogforrások: törvény, Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, miniszteri rendelet, Alaptörvény, normatív utasítás, Önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete, helyi önkormányzati rendelet, kormányrendelet

A)

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 80. § d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a Kormány a következőket rendeli el:

B)

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

C)

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 46. § c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról szóló 2013. évi XXII. törvény 12. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

D)

Budapest Főváros Közgyűlése az 1-106. §, a 107. § (2) bekezdése, a 108-112. § és a 113. § (1) bekezdése tekintetében az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében és az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a 107. § (1) bekezdése és a 113. § (2) bekezdése tekintetében a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény 92. §-ában kapott felhatalmazás alapján, és az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

E)

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 62. §-ában foglalt felhatalmazás alapján - az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § h) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva - a következőket rendelem el:

F)

Az Országgyűlés a korszerű és hatékony kormányzati igazgatási szervezetrendszer kialakítása, a nemzetet magas színvonalon szolgáló kormányzati tisztségviselők szolgálati jogviszonyának szabályozása, szolgálatuk anyagi elismerése, továbbá a közszolgálat és a családi élet összeegyeztethetőségének elősegítése érdekében, az Alaptörvény 17. cikk (5) bekezdésében és 18. cikk (5) bekezdésében foglaltak alapján a következő törvényt alkotja:

	JOGFORRÁS MEGNEVEZÉSE
A)	
B)	
C)	
D)	
E)	
F)	

6 pont

4. A feladat a Magyarország az Európai Unióban témakörhöz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei segítségével!

A)

Hogyan kapcsolódik a kép az ún. négy alapszabadság fogalmához? Nevezze meg a négy alapszabadságot, s mindegyik esetében magyarázza meg röviden, hogyan érvényesül a képen bemutatott helyzet kapcsán az említett szabadságjog az Európai Unió fuvarozóira vonatkozóan! Egy magyarázatot segítségképp előre megadtunk.

a) szabadságjog: (szabad áramlása) (0,5 pont)
a megnevezett szabadságjog érvényesülése a konkrét képhez kötődően: a kamion által szállított áru értékének (országok közötti) kifizetéséhez nem szükséges semmilyen valutaengedély

b) szabadságjog: (szabad áramlása) (0,5 pont)

c) a megnevezett szabadságjog érvényesülése a konkrét képhez kötődően:

.....
..... (1 pont)

d) szabadságjog: (szabad áramlása) (0,5 pont)

e) a megnevezett szabadságjog érvényesülése a konkrét képhez kötődően:

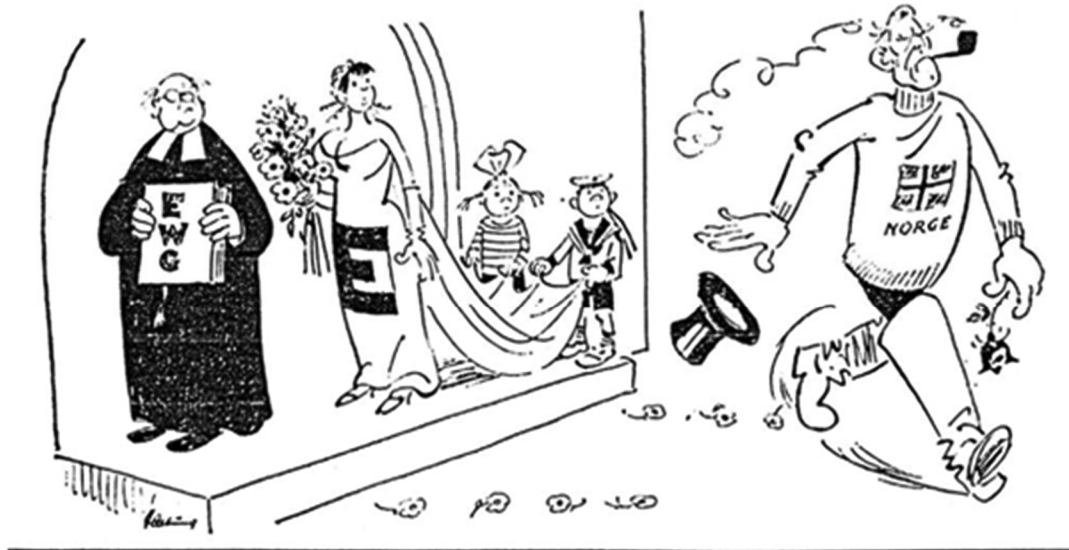
.....
..... (1 pont)

f) szabadságjog: (szabad áramlása) (0,5 pont)

g) a megnevezett szabadságjog érvényesülése a konkrét képhez kötődően:

.....
..... (1 pont)

B)

Der Bräutigam sagt nein

(a karikatúra feliratainak fordítása: A vőlegény nem-et mond. EWG = Európai Gazdasági Közösség, Norge = Norvégia)

Az európai integrációs folyamat nem volt zökkenőmentes, olyan állam is akadt, melynek lakossága nem kívánt bekapcsolódni a mélyülő és bővülő integrációba. Válaszolja meg a karikatúrához kapcsolódó kérdéseket!

h) Hogyan nevezzük a lakosság döntésének azt a formáját, eljárás módját, ami ebben az esetben is határozott a csatlakozás elutasításáról?

..... (0,5 pont)

i) Hogyan viszonyult a karikatúra szerint a helyi egyház a kérdéshez?

..... (0,5 pont)

j) Válassza ki a felsorolásból azt a két indokot, amelyek hozzájárulhattak a norvég lakosság többségének elutasító szavazatához! Válaszát a helyes válaszok bekarikázásával jelezze! (Elemenként 0,5 pont)

- A) Nem akartak szorosabb gazdasági együttműködést Európán belül.
- B) Szorosabb gazdasági együttműködést akartak elérni Európán belül.
- C) Ellenezték a halászati jogok egységes európai szabályozását.
- D) Ellenezték a NATO-hoz nem tartozó államok csatlakozását a mélyebb európai integrációhoz.
- E) Nyersanyag lelőhely hiányában féltették a piacukat a Európából beáramló nyersanyagoktól (pl. olaj, vas).

k) A karikatúra alapján állapítsa meg, melyik évben születhetett meg a norvég lakosság döntése az integrációhoz való csatlakozás kérdésében! Válaszát a helyes évszám bekarikázásával jelölje! (0,5 pont)

1956 1972 1995

l) Indokolja választását:

.....
..... (1 pont)

m) Nevezze meg betűszóval azt az – EGK-hoz képest lazább együttműködésen alapuló – európai integrációs szervezetet, amelynek Norvégia tagja volt a kérdéses időszakban:

..... (0,5 pont)

n) Minek a rövidítése ez a betűszó magyarul?

..... (0,5 pont)

o) Nevezze meg azt az 1985-ben aláírt egyezményt, amely elsődlegesen a mélyebb európai integrációban együttműködő országokat tömöríti, de amelynek mégis tagja Norvégia is! (segítségül: az együttműködés érinti az A) feladatrész forrása által megjelenített kérdéskört)

..... (0,5 pont)

10 pont	
------------	--

5. A feladat a közigazgatás a mindennapokban témakörhöz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A)

A társaságok létesítő okiratainak szövegrészleteiből határozza meg, milyen társaságról van szó!

„A beltág a társaság vagyonával nem fedezett hitelezői követelések kiegyenlítéséért korlátlanul, más beltaggal egyetemlegesen, saját vagyonával áll helyt. A kültág a társaság kötelezettségeiért azonban - törvényben meghatározott kivétellel - nem tartozik helytállási kötelezettséggel.” (Részlet egy létesítő okiratból)

a) a társasági forma:

.....
„Osztalékra az a részvényes jogosult, aki az osztalékfizetésről döntő közgyűlés időpontjában a részvénykönyvben szerepel. A részvényes az osztalékra csak a már teljesített vagyoni hozzájárulása arányában jogosult.” (Részlet egy létesítő okiratból)

b) a társasági forma:

.....
„A társaság törzstőkéje a törvény által előírt minimum 3.000.000 Ft, azaz hárommillió forint, amely 2.000.000 Ft, azaz kettőmillió forint készpénzből és egymillió Ft, azaz egymillió forint nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásból, azaz apportból áll.” (Részlet egy létesítő okiratból)

c) a társasági forma:

B)

Határozza meg, hogy a dőlt betűs személy milyen elkövetői magatartást valósít meg a leírt ügyekben! Választását a helyes kifejezés aláhúzásával jelölje!

d) Egy felnőt személy megkéri a 12 éves gyermeket, hogy az ékszerboltból lopjon el egy aranyórát.

társtettes

önálló tettes

közvetett tettesség

felbujtó

bűnsegéd

e) Egy *felőtt* arra kéri *felőtt barátját*, hogy lopjon el számára egy aranyórát az ékszerboltból.

társtettes önálló tettes közvetett tettesség felbujtó bűnsegéd

f) Egy *felőtt* arra kéri *felőtt barátját*, hogy jelezzen, ha jön a rendőr, amíg ő ellop egy aranyórát.

társtettes önálló tettes közvetett tettesség felbujtó bűnsegéd

6 pont	
--------	--

6. A feladat a közigazgatás a mindennapokban témakörhöz tartozik.

Oldja meg a feladatokat a források és saját ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A táblázat rászorulóknak nyújtott állami pénzbeli ellátásokat tartalmaz. Írja be az ellátások hiányzó elnevezését, illetve fejtse ki röviden a megnevezett ellátásokat tartalmuk alapján!

Ellátás neve	Az ellátás tartalma, leírása
Időskorúak járadéka	a)
Egészség-károsodási támogatás	b)
c)	Azon személyek részére nyújt pénzbeli támogatást, akik segítségre, ápolásra szoruló hozzátartozójuk otthoni ápolását végzik.
d)	Azon személyek részére nyújt pénzbeli támogatást, akik súlyosan beteg, és ezért folyamatos ápolásra szoruló gyermekük otthoni ápolását végzik.

e) Hol terjeszthetők elő ezek a kérelmek? *Két különböző hivatalt nevezzen meg!*

.....

.....

6 pont	
--------	--

7. A feladat a civil szervezetek témakörhöz kapcsolódik.

Oldja meg az egyesületekre és alapítványokra vonatkozó feladatokat a források és saját ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

A)

B)

C)

D)

A képek különböző szervezetek működését mutatják be.

a) Válassza ki annak a képnek a betűjelét, amely a magyarországi civil törvény által tiltott tevékenységet jelenít meg!

A kép betűjele: ...

b) Indokolja meg választását!

.....

.....

Három betűjelhez tartozó képeken három különböző, legálisan folytatható egyesületi tevékenységet láthat. Indokolja mindhárom esetben külön-külön, miért kaphatnak ezek az egyesületek állami vagy önkormányzati anyagi támogatást működésükhöz!

c) A kép betűjele:

Indoklás:

.....

.....

d) A kép betűjele:

Indoklás:

.....

.....

e) A kép betűjele:

Indoklás:

.....

.....

5 pont	
--------	--

8. A feladat a civil szervezetek témakörhöz kapcsolódik.

Oldja meg az egyesületekre és alapítványokra vonatkozó feladatokat a források és saját ismeretei segítségével!

„III. Egyesületi tagság

[...] A tagság keletkezése

1. Az Egyesület alapító tagjai belépési szándékukat az alakuló közgyűlésen aláírásukkal hitelesítik.

2. A későbbiekben csatlakozóknak írásbeli belépési szándéknyilatkozatot kell eljuttatniuk az Egyesület Választmányához. A felvételhez két tag ajánlása szükséges. A tagfelvételtől a Választmány dönt, és arról írásbeli értesítést küld. Ha a felvételt a Választmány megtagadja, ezt annak indoklásával együtt szintén írásban közli. A kérelmező jogorvoslatért a Közgyűléshez fordulhat. Az Egyesület tagságát a Választmány tartja nyilván.”

(Részlet a Tanítók Fekete István Egyesületének létesítő okiratából)

„Csatlakozás az alapítványhoz

(1) Az alapítványhoz csatlakozni vagyoni juttatás teljesítésével, jelen alapító okiratban meghatározott feltételekkel lehet.

Ha a csatlakozó az alapító okirat alapján alapítói jogok gyakorlására jogosult, a csatlakozást követően az alapítói jogokat az azok gyakorlására jogosult más személyekkel együttesen gyakorolhatja.”

(Részlet az *Életfa Kulturális Alapítvány alapító okiratából*)

a) A források és saját ismeretei alapján válassza ki a két helyes állítást! Választását a helyes sorszámok bekarikázásával jelezze! (Elemenként 1 pont)

1. Az egyesületek és az alapítványok közötti egyik különbség, hogy csak az egyesületeknek van tagsága, míg az alapítványoknak csak alapítói vannak.
2. Az egyesületi tagság névsorát minden esetben kötelező nyilvánosságra hozni.
3. Az egyesülethez való csatlakozás nem tagadható meg abban az esetben, ha a tagfelvételt kérvényező személy írásban rögzítette, hogy elfogadja az egyesületi alapszabályzatot.
4. Az alapítványokhoz való csatlakozás kapcsán kötelező vagyoni felajánlást tenni.
5. Az egyesületeket és az alapítványokat minimum 10 személy hozhatja létre.

b) Mely intézmény végzi az egyesületek és az alapítványok hivatalos bejegyzését? (0,5 pont)

.....
c) Az alábbiakban három jegyzőkönyv részletét olvashatja. Írja a táblázat megfelelő helyére a szervezetekhez tartozó jegyzőkönyv részlet betűjelét! Egy szervezethez nem tartozik jegyzőkönyv. (Helyes betűjelenként 0,5-0,5 pont hibás jelölésért nem adható pont)

A) „B. Balázs elnök-vezérigazgató köszönti a megjelenteket és megállapítja, hogy a közgyűlés összehívása szabályszerűen, az alapszabály és a Gt. előírásaival összhangban történt. A közgyűlési hirdetményt az Alapszabály 61. pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően a Magyar Tőkepiac 2005. március 29-i számában jelent meg.”

B) „Jürgen Sch. elnök köszönti a megjelenteket, és megnyitja az ülést. Megállapítja, hogy az ülés a jogszabályoknak megfelelő módon és határidőben került összehívásra. Megállapítja, hogy a Kuratórium ülése határozatképes. Jegyzőkönyv hitelesítőknak javasolja O. András és N. Katalin kuratóriumi tagokat, akik személyét a Kuratórium tagjai egyhangúlag elfogadják. Elfogadják a német nyelvet az ülés hivatalos nyelveként.”

C) „Sz. László elnök, a Közgyűlés összehívója, köszöntötte az egybegyűlt tagokat. Megállapította, hogy a Közgyűlés összehívása ellen senki sem tett kifogást. Kijelentette, hogy a jelen jegyzőkönyv - I. számú mellékletét - képező jelenléti íven szereplő 14 tag megjelenésével, a Közgyűlés határozatképes.”

	JEGYZŐKÖNYV RÉSZLET BETŰJELE
Alapítvány	
Egyesület	
Betéti társaság	
Részvénytársaság	

d) Magyarozza meg, mi lehet az indoka az alábbi állítás látszólagos ellentmondásának!

Egészítse ki a hiányos mondatot. (0,5–0,5 pont)

A nonprofit szervezetek 15%-a kapcsolódik szabadidős és hobbi tevékenységhez, ugyanakkor ezek a szervezetek a nonprofit szektor összes bevételének csak 3,5% felett rendelkeznek.

Magyarázat: A szabadidős és hobbi tevékenységet folytató nonprofit szervezetek kevésbé tudnak -t termelni, hiszen jellemzően alacsony tevékenységet folytatnak.

5 pont	
--------	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép, szöveg) lelőhelyei:

2. feladat

<https://www.portfolio.hu/global/20210603/kinevezte-ader-janos-a-magyar-honvedseg-parancsnokat-486230>

<https://mek.oszk.hu/00000/00056/html/228.htm>

https://index.hu/tudomany/tortenelem/anagyhaboru/2014/02/24/szufrazettek_a_kiralyi_szinhez_azban/

<http://mek.oszk.hu/02200/02256/02256.pdf>

<https://web.archive.org/web/20071214205339/http://www.unicef.hu/gyermekjog-egyezmeny.jsp>

https://www.vatican.va/content/leo-xiii/hu/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum.html#N4

https://www.keh.hu/magyarorszag_alapitorvenye/1515-Magyarorszag_Alapitorvenye&pnr=6

4. feladat

https://www.cvce.eu/en/obj/cartoon_by_hartung_on_the_norwegians_refusal_to_join_the_ec_27_september_1972-en-915035d4-ee71-4c8c-b5ea-d7cf017520d8.html

7. feladat

<https://www.futosport.hu/>

<https://www.periferiaegyesulet.hu/>

<https://24.hu/kulfold/2019/09/01/usa-fegyvertartas/>

<https://hulladekvadasz.hu/2020/02/29/2-kontenernyi-hulladekot-szilas-patak/>

8. feladat

<https://www.tanitoegylet.hu/alapito-okirat>

<https://eletfa.hu/index.php/rolunk/alapito-okirat>

https://bet.hu/newkibdata/112501/12501_1_Kozgy_lesi_jkv.pdf

https://www.etk.pte.hu/public/upload/files/MNE/MNE_KuratoriumiUlesJegyz20090227_1.doc

c

https://fodisz.hu/static/documents/2016/KOZGYULESI_JEGYZOKONYV_160226.pdf

II. SZÖVEGES (KIFEJTENDŐ) FELADATOK

9. A feladat a Közigazgatás a mindennapokban témán belül az Adóügyekkel kapcsolatos.

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a jövedéki adó jellemzőit! Válaszában az alábbi szempontokra térjen ki:

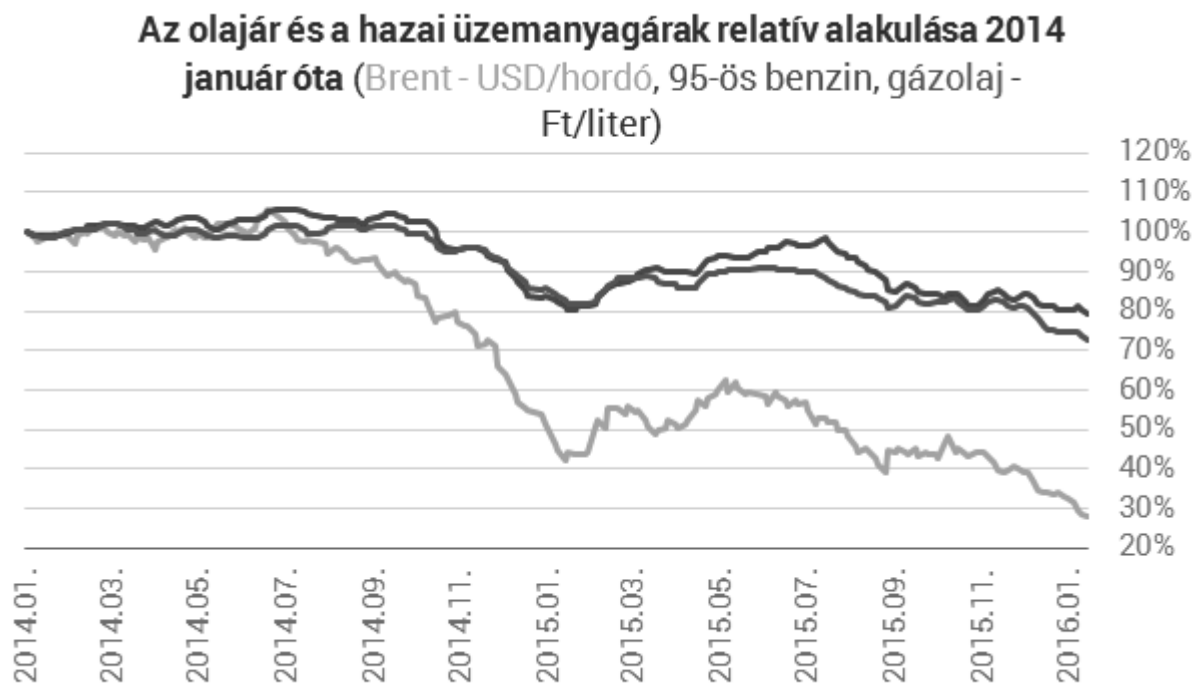
- a jövedéki adó fogalma
- a jövedéki adó elhelyezkedése az adórendszerben
- a dohányárral kapcsolatos állami adópolitika értelmezése/elemzése
- az üzemanyagár változásának elemzése

Forrás1:

„A cigarettákra kivetett jövedéki adó mértékének túlzottan alacsony szinten tartásával Magyarország nem teljesítette az uniós jogból eredő kötelezettségeit – közölte döntését az Európai Unió luxemburgi székhelyű bírósága csütörtökön.

A Magyarország által alkalmazott jövedéki adómérték a megadott határidőig, illetve 2018, valamint 2019 folyamán nem érte el az uniós küszöbértéket, ami az Európai Bizottság szerint torzítja a más tagállamokkal fennálló versenyt, és ellentmond az uniós egészségvédelmi politikának.” (MTI – 2021. március 25.)

Forrás2:

Forrás: Thomson Reuters Datastream, Portfolio

Forrás: <https://www.otpbank.hu/privatebanking/Hir?id=43837>

17
pont

10. A feladat az állam működése, közigazgatás, önkormányzatok témakörhöz kapcsolódik.

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a parlamentáris kormányformákat!

Válaszában az alábbi szempontokra térjen ki:

- a parlamentáris kormányforma fogalma
- az országgyűlés szerepe
- az államfő szerepe a különböző parlamentáris államokban
- a kormány szerepe a parlamentáris államban
- a magyarországi parlamentarizmus néhány jellegzetessége források alapján

Forrás1:

„Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselőtársaim! A magyar alkotmányos rendnek van egy olyan speciális vonása - nem egyedi, vannak más ilyen alkotmányos megoldások is, de mindenképpen a magyar rendszer ebből a szempontból a különösebb esetek közé tartozik -, ahol a kormány politikai felelősségét a parlament felé a miniszterelnök közvetíti, és csak a miniszterelnökön keresztül érvényesül. Jelzi ezt az is, hogy például bizalmatlansági indítványt miniszter ellen nem lehet benyújtani, csak miniszterelnök ellen, az a kormány egészének bukását is maga után vonja, illetve egyéb olyan felelősségi alakzatok sincsenek meg miniszter, parlament vonatkozásában, ami a kormánytagokat általában szokta érinteni. Ez a miniszterelnökre vonatkozik. A miniszterelnök ellen lehet benyújtani bizalmatlansági indítványt, a miniszterelnökön keresztül érvényesül a politikai felelősség. [...] Ezért szokták azt mondani - és ezt nyilván Petrétei miniszter úr is megerősítheti -, hogy a magyar demokrácia kancellárdemokrácia, miniszterelnök-központú.”
(Navracsics Tibor parlamenti felszólalása 2006. október 30-án.)

Forrás2:

Az orvosok jelentős mértékű, 2022-ben induló, többlépcsős béremeléséről döntött az Országgyűlés - 2020. október 06.

Forrás3:

Lovaggá ütötte II. Erzsébet brit uralkodó pénteken a windsori kastély kertjében a 100 esztendőős háborús veteránt, Tom Moore-t. 2020. július 17.

Richard Travers Sadleir Ausztrália nagykövete átadja megbízólevelét Áder János köztársasági elnöknek a Sándor-palotában 2020. március 16-án.

Forrás4:

„Kedden nyújtják be a Gyurcsányt leváltó indítványt

A határozati javaslat szövege lényegében egy mondatból áll, amely tartalmazza, hogy a szocialista frakció konstruktív bizalmatlansági indítványt nyújt be Gyurcsány Ferenc miniszterelnök ellen, utódjaként pedig Bajnai Gordont nevezi meg. [...]

A házbizottság csütörtöki ülésén a frakciók egyeztetnek az indítványról. Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke a múlt héten nyilatkozott arról, hogy a konstruktív bizalmatlansági indítvány lebonyolításáról még egyeztetniük kell a frakcióknak, mert nincs róla részletes szabályozás, miután ilyen a rendszerváltás óta nem fordult elő.” (MTI hír 2009. 04. 06. 15:32)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

33 pont	
------------	--

MEGOLDÁSOK:

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. feladat (Összesen 6 pont)

a) Montesquieu (0,5 pont)

b) parlament (*elfogadható még: a törvényhozó hatalom, országgyűlés*) (0,5 pont)

c) kormány (*elfogadható még: a végrehajtó hatalom*) (0,5 pont)

d) törvényjavaslatait (0,5 pont)

e) kormány (0,5 pont)

f) törvényhozó (0,5 pont)

g) parlamentáris kormányforma (1 pont)

h) Nem parlamenti választásokhoz kötődik a bírák kinevezése, így a parlamenti választásoktól függetlenül (folyamatosan) látják el tevékenységüket. (1 pont)

i) A bírói hatalom függetlensége „megkérdőjelezhetetlen”. vagy Elemi fontosságú, hogy az ítékezés során a bíró befolyásmentesen tudjon dönteni. (1 pont)

2. feladat (Összesen 6 pont)

a) (Elemenként 0,5 pont)

	Betűjel	Betűjel
Első generációs jog	B	D
Második generációs jog	C	F
Harmadik generációs jog	E	G

Az egy sorban levő betűk egymással felcserélhetők.

b) C, D (Elemenként 0,5 pont)

c) A nemzetközi egyezményekben foglalt vállalás akkor válik kötelező érvényűvé, ha az adott ország országgyűlése erről törvényt alkot (illetve, ha összehangolják a belső jogrendet a nemzetközi egyezményekben vállaltakkal). *A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.* (1 pont)

d) (Elemenként 0,5 pont)

Az első generációs jogok esetében az állam kivonulását követelték a magánéletből, míg a második generációs jogok esetében az állam aktív fellépését várták el.

3. feladat (Összesen 6 pont)

	JOGFORRÁS MEGNEVEZÉSE
A)	kormányrendelet
B)	Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete
C)	Önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete
D)	helyi önkormányzati rendelet
E)	miniszteri rendelet
F)	törvény

4. feladat (Összesen 10 pont)

a) tőke (fizetési műveletek) (szabad áramlása) (0,5 pont)

b) áru(k) (0,5 pont)

c) (vám és egyéb) köttöttségek nélkül lehet árut szállítani az országok között (1 pont)

d) szolgáltatások (0,5 pont)

e) a kamiont üzemeltető cég bármely más államban is vállalhat fuvar (1 pont)

f) személyek szabad mozgása: (0,5 pont)

g) a kamion sofőrje útlevelvizsgálat nélkül lépheti át a határt (1 pont)

Minden más helyes válasz is elfogadható, ami a helyesen megnevezett alapszabadsághoz kapcsolódik. A b), d), és f), alkérdésekhez tartozó helyes válaszok és a hozzájuk tartozó helyes magyarázatok szabadon felcserélhetők.

h) népszavazás (0,5 pont)

i) támogatta (volna) a csatlakozást (0,5 pont)

j) A), C) (Elemenként 0,5 pont)

k) 1972 (0,5 pont)

l) A (karikatúrán szereplő) EWG (Európai Gazdasági Közösség) felirat jelzi, hogy az esemény 1958 és 1993 között következett be. *Más helyes válasz is elfogadható, amely kizárja a másik két megoldást (nem elfogadható tehát, ha válaszában csak annyit ír, hogy a döntés még az EU megalapítása előtt keletkezett).* (1 pont)

m) EFTA (0,5 pont)

n) Európai Szabadkereskedelmi Társulás (0,5 pont)

Nem fogadható el helyes válaszként az n) kérdésre, ha az m) kérdésre adott rossz válasz egyébként helyes feloldását írta le.

o) Schengen(i egyezmény) (0,5 pont)

5. feladat (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

a) Betéti társaság

b) Részvénytársaság

c) Korlátolt Felelősségű Társaság

d) közvetett tettesség

e) felbujtó

f) bűnsegéd

6. feladat (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont)

a) A megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú / nyugdíjkorhatárt betöltött személyek pénzbeli támogatása. *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

b) Azon személyek támogatása, akik valamilyen baleset következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy abból teljesen már nem fognak tudni felépülni. *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

c) Ápolási díj

d) Gyermek otthongondozási díja

e) Kormányablak, Lakóhely szerinti települési önkormányzat polgármesteri hivatala

7. feladat (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont)

a) C

b) Fegyveres testületet tilos létrehozni.

c) A - A sportegyesületek támogatása indokolt lehet egészségmegőrzési és közösségfejlesztési szempontból is.

d) B - A hajléktalanság kérdésének kezelésében a civil szervezetek olyan lokális problémákra is reagálhatnak, amelyeket az állami ellátórendszer nem tud kezelni. *vagy* Tevékenységével az ilyen egyesület tehermentesíti a helyi és állami szociális ellátórendszer intézményeit.

e) D – A hulladékgyűjtést végző cégeknek nincs kapacitása a lakott területen kívül felhalmozódott hulladék elszállítására. *vagy* Az illegálisan elhelyezett hulladék begyűjtésében fontos szerepe lehet az akciót szervező civil szervezetnek.

Minden más – a helyes képhez tartozó – helyes válasz elfogadható.

8. feladat (Összesen 5 pont)

a) 1., 4. (Elemenként 1 pont)

b) Bíróság (0,5 pont)

c)

	JEGYZŐKÖNYV RÉSZLET BETŰJELE
Alapítvány	B
Egyesület	C
Betéti társaság	-
Részvénytársaság	A

(Helyes betűjelenként 0,5-0,5 pont, hibás jelölésért nem adható pont)

d) A szabadidős és hobbi tevékenységet folytató nonprofit szervezetek kevéssé tudnak bevétele-t termelni, hiszen jellemzően alacsony költségű / költségigényű tevékenységet folytatnak. (Elemenként 0,5 pont)

9. feladat

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a jövedéki adó fogalmát, fajtáit, és a közvetett adók ezen típusával kapcsolatos állami adópolitikát mutatja be.	0-1
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Szakszerűen használja a téma általános és konkrét fogalmait: pl. adó, jövedéki adó, termék, fogyasztás	0-2
	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.	0-2
Ismeretszerzés, a források értelmező elemzése	Rögzíti a forrás alapján, hogy a dohánytermékek jövedéki adójával kapcsolatban uniós előírásokat is figyelembe kell venni, és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. a kormány a jövedéki adó emelésével a fogyasztást is befolyásolni akarja; a megnövelt ár az egészségkárosító termék fogyasztásának csökkenését eredményezheti; a dohányzás visszaszorítása a költségvetés bevételeit csökkentheti, de csökkenti az egészségügyi rendszer kiadásait, az Európai Unió egységes belső piaca miatt versenytorzító hatása lehet az alacsony magyar cigaretta árak).	0-3
	Rögzíti a forrás alapján az olajár és az üzemanyagár változásának valamely elemét (pl. a két görbe iránya mindig azonos; a két ár nem arányosan követi egymást: az olajár jelentős változása az üzemanyag árának kisebb mértékű változásával jár csak), és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. az olaj ára a világgiazi helyzet függvényében akár jelentősen is változhat, de az olajár az üzemanyag fogyasztói árának csak kisebb részét jelenti; az állam jelentős jövedéki adóval terheli az üzemanyag árát, így az olajár változás csak csekély hatással van az üzemanyagára; az üzemanyag jövedéki adója az egyik legjelentősebb költségvetési bevétel; a jövedéki adó fix összeg, az üzemanyag áfaértéke az	0-3

	olajártól is függ).	
Önálló ismeretek bemutatása, eseményeket alakító tényezők feltárása, mérlegelő és problémaközpontú gondolkodás	Rögzíti a jövedéki adó fogalmát, és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. csak bizonyos termékeket terhel: dohány, alkohol, üzemanyag)	0-3
	Rögzíti, hogy a jövedéki adó közvetett adó, s ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. az adóalany és az adóterhet viselő személy különböző; az adó alanya a gazdálkodó szervezet, ő teljesíti az adókötelezettséget; az adó összegével nő a termék ára, ami a vásárló személyt terheli).	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, önálló ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A feladatban elérhető összpontszám		17

10. feladat

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a demokratikus rendszerekre jellemző parlamentáris kormányformákról ír, és helyesen azonosítja a magyar politikai rendszerre vonatkozó jellemzőket.	0-3
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Szakszerűen használja a téma általános fogalmait: pl. parlamentáris, kormány, királyság, köztársaság.	0-2
	Szakszerűen használja a téma konkrét fogalmait: pl. végrehajtó hatalom, törvényhozó hatalom, reprezentatív szerep, politikai felelősség.	0-2
	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibákat.	0-2
Források értelmező elemzése	Rögzíti, hogy Magyarországon a miniszterelnök pozíciója nagyon erős (kancellárdemokrácia), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Magyarország kancellárdemokrácia, a miniszterelnök közvetíti a kormány felelősségét a parlament felé, bizalmatlansági indítványt nem lehet benyújtani miniszter ellen).	0-3
	Rögzíti a parlamenti döntéshozatal valamely elemét (pl. képviselők egyidejű gombnyomással szavaznak, a konkrét esetben a jelenlevők egységesen szavaztak), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a konkrét ügyben konszenzussal született meg a döntés, értelmezi miért volt konszenzus a konkrét témában, általában frakció fegyelem alapján szavaznak a képviselők).	0-3
	Rögzíti, hogy az államfő egyik fontos jogköre a kinevezés, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az Egyesült Királyságban parlamentáris monarchia, míg Magyarország köztársaság van, az egyik országban király(nő), a másikban köztársasági elnök a legfőbb közjogi méltóság, az államfők mindkét esetben	0-3

	<p>jellemzően reprezentatív funkciót látnak el, mindkét esetben az országuk elsőszámú közjogi méltóságainak számítanak, közjogi méltóságukból adódóan képviselik nemzetük egységét a külvilág felé, részt vesznek reprezentatív eseményeken, de megnevezhet egyéb különbséget is: a Monarchia fejeként II. Erzsébet nemesi címet oszthat, illetve ő az anglikán egyház feje, míg Áder János köztársasági elnökként vezető személyiségeket – tábornokokat, professzorokat, minisztereket – nevez ki).</p>	
	<p>Rögzíti, hogy a konkrét eset az ún. konstruktív bizalmatlansági indítvány (s megfogalmazza ennek lényegét: az országgyűlés leválthatja a kormányfőt, azonban rögtön meg kell neveznie az utódját is), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a rendszerváltás óta egy alkalommal került csak sor az alkalmazására; német minta alapján került be a magyar jogrendbe; elkerülhetővé teszi az elhúzódo kormányváltásokat; a képviselők egyötöde kezdeményezheti).</p>	0-3
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása, mérlegelő és problémaközpontú gondolkodás</p>	<p>Rögzíti a parlamentáris kormányforma fogalmát (pl. legfőbb jellemzője, hogy a végrehajtó hatalom csúcsa megbuktatható a törvényhozó hatalom által), és ezzel kapcsolatban érdemi megállapítást tesz (pl. ez működhet köztársaságban és királyságban is, különbözik a félprezidenciális, illetve a prezidenciális rendszertől, a berendezkedésnek általában történelmi oka van).</p>	0-3
	<p>Rögzít egy lényeges tény az államfő pozíciójára vonatkozóan (pl. ő az ország elsőszámú közjogi méltósága; ő testesíti meg a nemzet egységét), és ezzel kapcsolatban egy lényegi megállapítást tesz (pl. a modern demokratikus rendszerekben általában csak kiegészítő politikai szerepet lát el; ő nevezi ki az ország legmagasabb rangú tisztségviselőit, ő írja alá/szentesíti az országgyűlés által elfogadott törvényeket, csak szimbolikusan része a végrehajtó hatalomnak).</p> <p>vagy</p> <p>Rögzít egy tény a parlament szerepéről (a kormány a parlamentnek felelős, ez a törvényhozó hatalom), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (általában négyévente tartanak választásokat, ez választja a miniszterelnököt).</p>	0-3
	<p>Rögzíti, hogy a kormány a végrehajtó hatalom csúcsszerve, és tesz ezzel kapcsolatban egy lényegi megállapítást (pl. a törvényhozó hatalomnak lehet felelős és nem felelős a kormány, vagy megállapítja, hogy a kormánytagoknak lehet mentelmi joga, ezt azonban a törvényhozás megvonhatja tőlük így bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén a bíróság is ítélezhet felettük vagy megállapítja, hogy</p>	0-3

	Magyarországon a kormánytagok lehetnek parlamenti képviselők is).	
	Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, önálló ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A feladatban elérhető összpontszám		33